

Φοιτητές : Δήμητρα Πατσιά
Κατερίνα Τηλεμάχου
Σταύρος Φραγκογιαννόπουλος

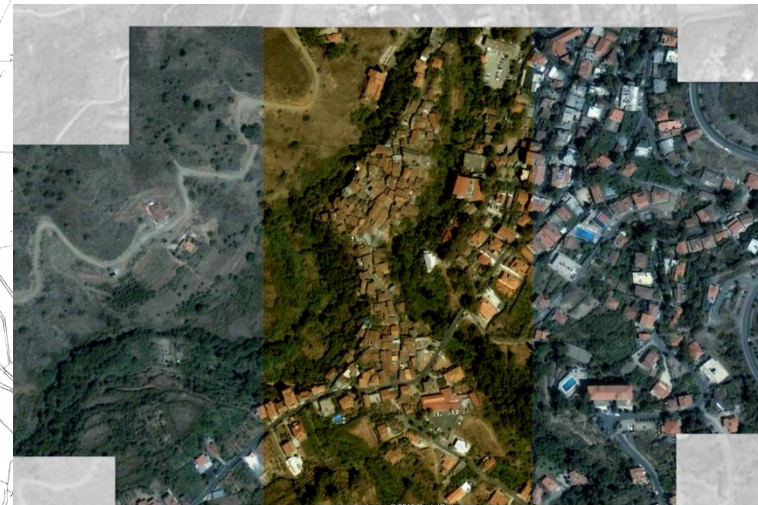
Διδάσκουσα: Δρ. Μαρία Φιλοκύπρου, Λέκτορας

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ

Η Κακοπετριά, βρίσκεται στα νοτιοδυτικά της επαρχίας Λευκωσίας. Είναι ορεινό χωριό στους πρόποδες του Τροόδου, σε υψόμετρο 667 μέτρων. Περιτριγυρίζεται από τους ποταμούς *Καρκώτη* και *Γαρίλλη*, που ενώνονται και δημιουργούν τον *Κλάριο*. Χρονολογείται από την Βυζαντινή περίοδο. Για την ονομασία της υπάρχουν διάφορες εκδοχές με επικρατέστερη, ότι πήρε το όνομα της από μια μεγάλη πέτρα, που σκότωσε ένα ανδρόγυνο την μέρα του γάμου τους. Κάποια από τα χαρακτηριστικά οικοδόμησης του χωριού είναι οι στενοί ελικοειδή δρόμοι, οι επικλινές κεραμιδένιες στέγες που στηρίζονται σε ξύλινες δοκούς, όλες οι κατοικίες έχουν ανώι και ξύλινο μπαλκόνι, συνεχής δόμηση, μικρή αυλή με εστία ημυπαίθρια και τα υλικά είναι πέτρα, πλίθοι. Η αρχιτεκτονική χαρακτηρίζεται ως «Αρχέγονη λαϊκή αρχιτεκτονική».

Κεντρικός δρόμος χωριού

Νερόμυλος

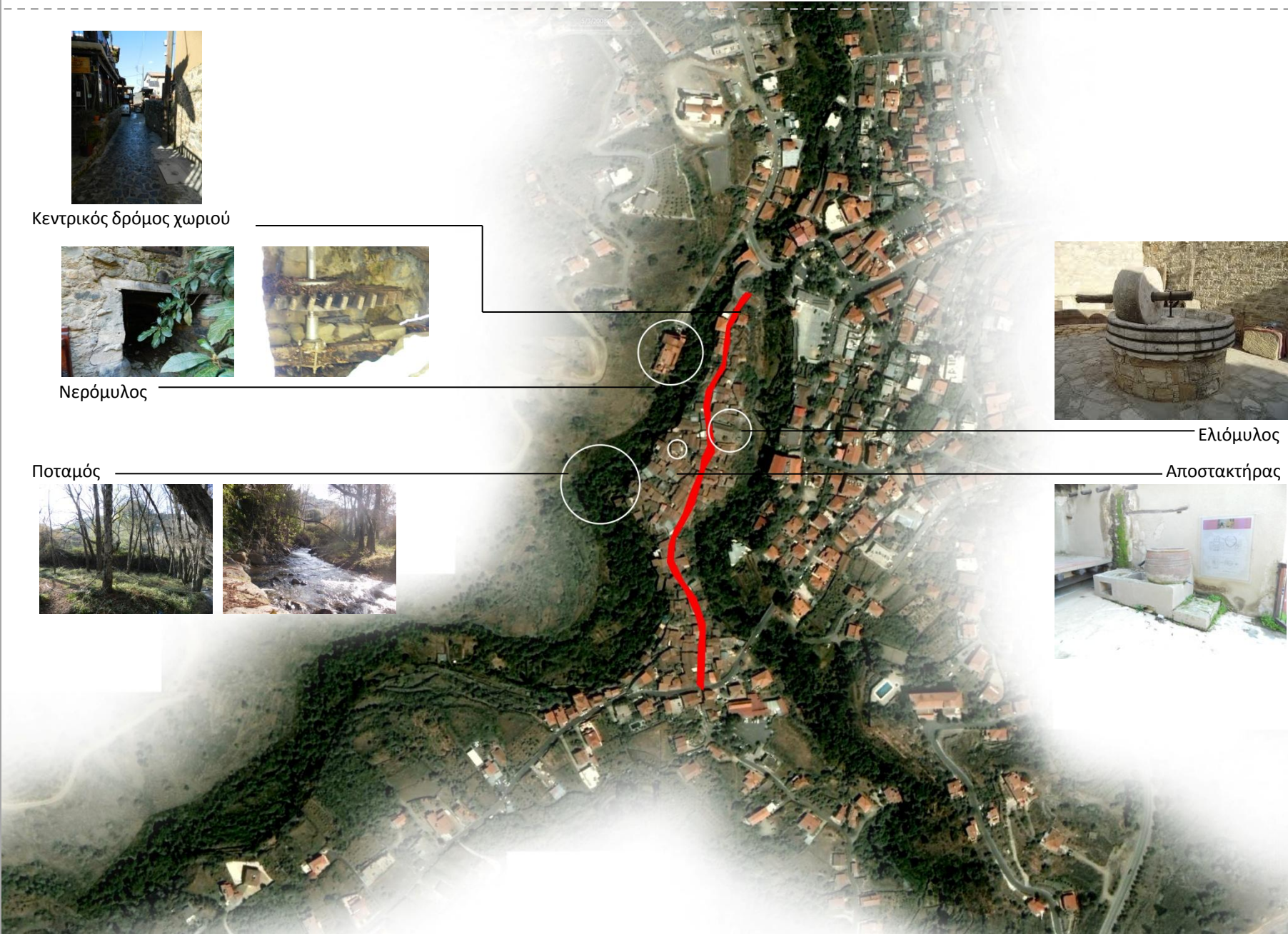

Ελιόμυλος

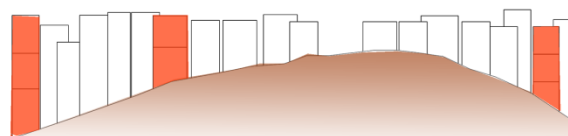
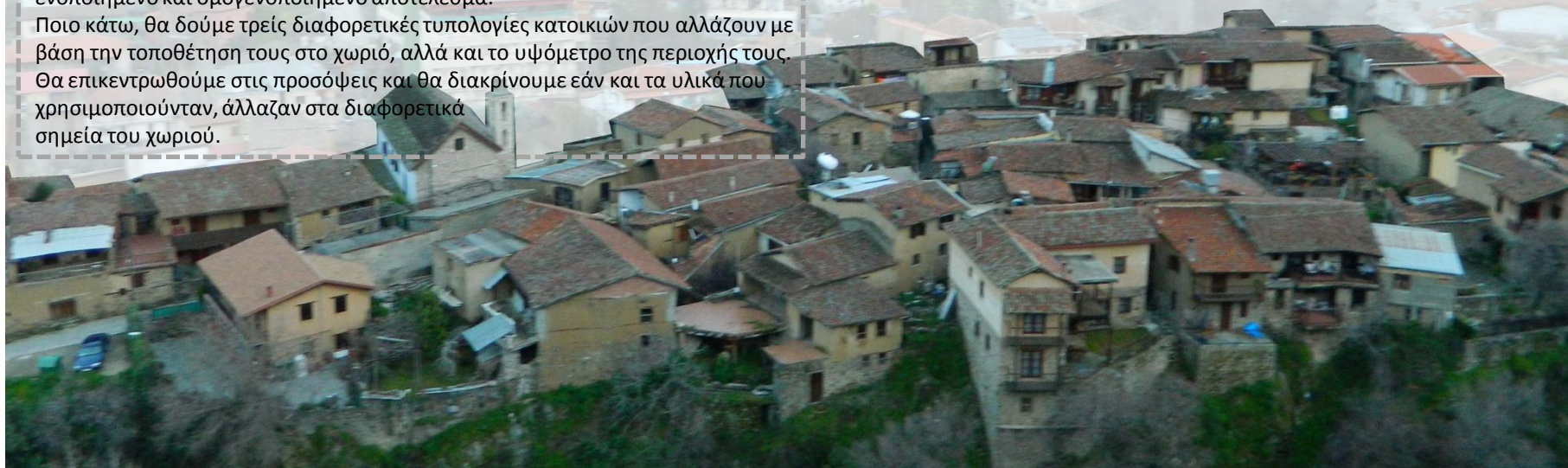
Ποταμός

Αποστακτήρας

Στο χωριό της Κακοπετριάς, είναι έντονο το φυσικό στοιχείο, καθώς πλαισιώνεται από δύο ποταμούς και τα ψηλά βουνά της οροσειράς του Τροόδους. Αυτή η γεωγραφία της διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση χωρικά του χωριού αλλά και στην αρχιτεκτονική του, καθώς είναι γνωστό ότι η παραδοσιακή αρχιτεκτονική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα ερεθίσματα και τα βιώματα των κατοίκων, των δημιουργών τους. Κάτι που μου φάνηκε φοβερά ενδιαφέρον, είναι ότι αν και τα υψόμετρα αλλάζουν από τον κεντρικό δρόμο του χωριού, μέχρι την κοίτη του ποταμού, εντούτοις οι υψομετρικές διαφορές των οροφών είναι ελάχιστες, δίνοντας έτσι την αίσθηση ενός χωριού κτισμένου σε επίπεδο έδαφος. Μπαίνοντας όμως μέσα στο χωριό και κοιτώντας από κοντά τα ίδια τα σπίτια, καταλήγεις σε διαφορετικές τυπολογίες κατοικιών που στο σύνολό τους δίνουν αυτό το ενοποιημένο και ομογενοποιημένο αποτέλεσμα. Πιο κάτω, θα δούμε τρεις διαφορετικές τυπολογίες κατοικιών που αλλάζουν με βάση την τοποθέτησή τους στο χωριό, αλλά και το υψόμετρο της περιοχής τους. Θα επικεντρωθούμε στις προσόψεις και θα διακρίνουμε εάν και τα υλικά που χρησιμοποιούνταν, άλλαζαν στα διαφορετικά σημεία του χωριού.

Τυπολογίες Προσώπων και Υλικότητα

Κοινωνική κατάσταση χωριού_Εργασία και κατοίκηση

Η γεωγραφική θέση της Κακοπετριάς, ώθησε την ανάπτυξη κάποιων συγκεκριμένων επαγγελματιών, που ήταν ανάλογα των αναγκών, αλλά και των στοιχείων του χωριού. Η Κακοπετριά, φημιζόταν για τους :

• βοσκός

• γεωργός

• υλοτόμος

• πελεκάνος

• κτίστης

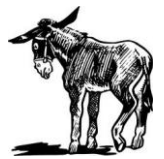
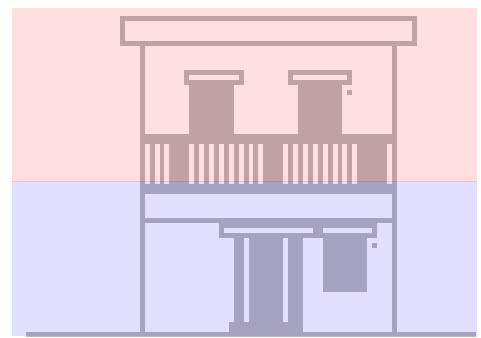

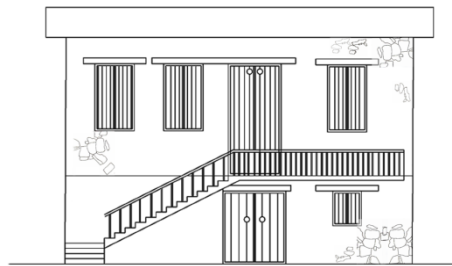
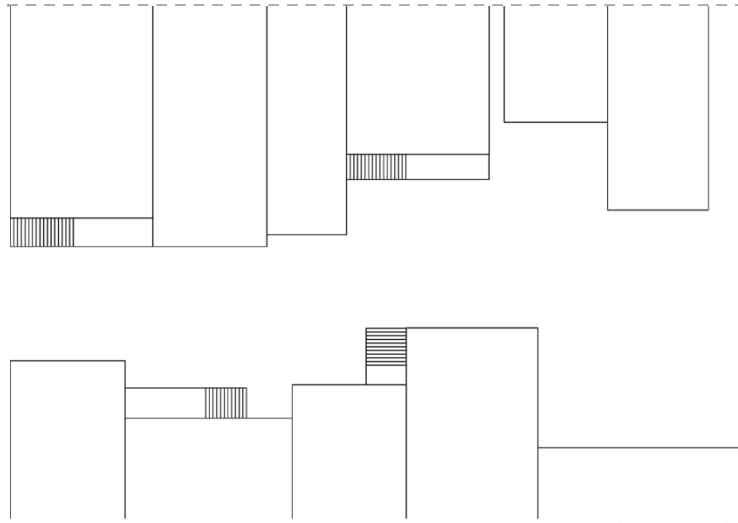
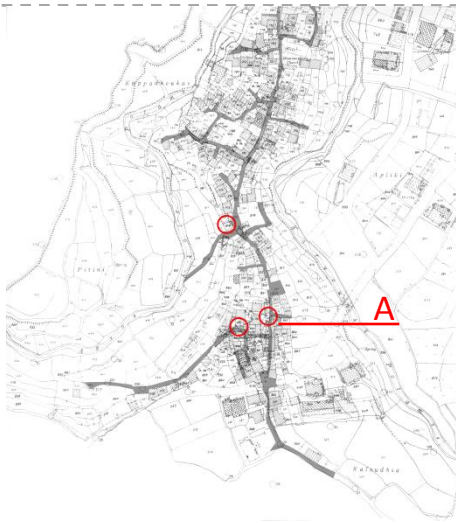
• μεταξάς

• στρατουράς

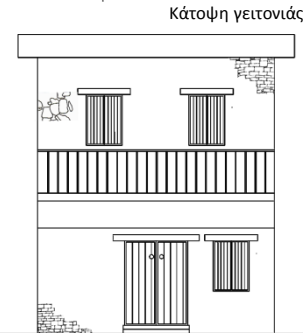
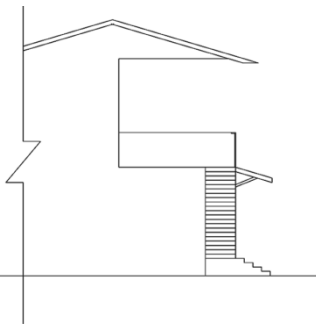

Η εργασία ήταν αναπόσπαστο κομμάτι από την ζωή των χωρικών, και αυτό το διακρίνουμε από την θέση που είχε μέσα στον χώρο της κατοικίας. Η κατοικία ήταν διώροφη και χωριζόταν έτσι σε δύο ζώνες, Κάτω, το «κατώι» και πάνω το «ανώι». Το πρώτο, ήταν ο αποθηκευτικός χώρος, ο χώρος των ζώων ή το εργαστήριο τους. Ενώ πάνω ήταν αποκλειστικά ο χώρος της οικογένειας, το λεγόμενο «μακρινάρι».

Τυπολογία A_ Πρόσωση κατοικίας

Κάτοψη γειτονιάς
Τυπολογία A_ Πρόσωση κατοικίας

Υλικότητα τοιχωμάτων

Μορφολογία ανοιγμάτων

Στον κεντρικό δρόμο, οι προσόψεις των σπιτιών δεν βρίσκονται στην ίδια ευθεία, έτσι σχηματίζουν διάφορα ανοίγματα και σενώματα στην κεντρική αρτηρία. Κάτι που δεν απουσιάζει από κανένα σπίτι στην Κακοπετριά, είναι η σκάλα που σε οδηγεί στο πάνω μέρος της κατοικίας και τοποθετείται εξωτερικά. Πάντα μαζί με την σκάλα τοποθετείται και μπαλκόνι, πάντα από ξύλο, που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι επιπρόσθετο της όψης ή ενσωματωμένο σε αυτήν. Αναλογικά το ισόγειο με τον όροφο δεν είναι το ίδιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις το κάτω δωμάτιο, βρίσκεται 'βυθισμένο' σε σχέση με το επίπεδο του δρόμου, είτε απλά είναι χαμηλοτάβανο, αφού η χρήση του ήταν ως στάβλος για τα ζώα της οικογένειας, ή ως αποθηκευτικός χώρος για τα αγαθά και τα πιθάρια τους.

Σε γενικές γραμμές οι προσόψεις είναι απλές και καθαρές από οποιονδήποτε διάκοσμο. Υπάρχει γεωμετρία και αρμονία ως προς τα ανοίγματα καθώς στο κέντρο βρίσκεται η πόρτα, ενώ δεξιά και αριστερά της, τα παράθυρα.

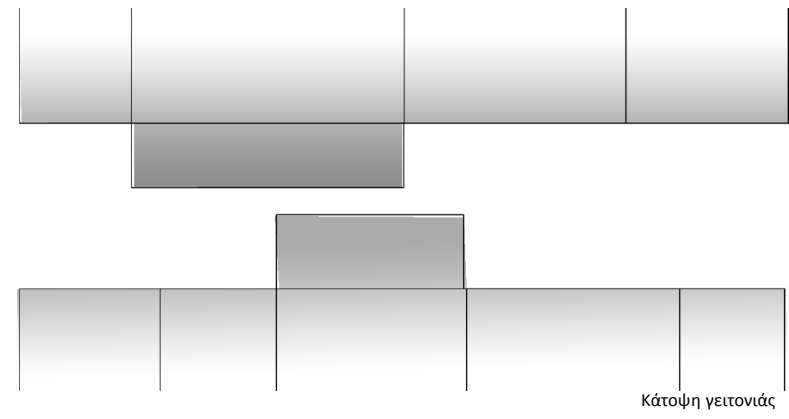
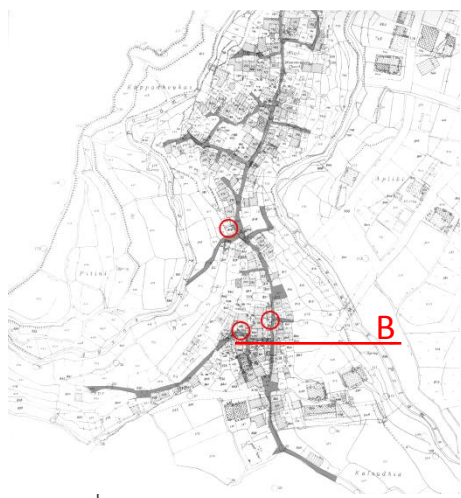
Τα ανοίγματα των παραθύρων δεν βρίσκονται αποκλειστικά στην πρόσοψη αφού κατά κύριο λόγο έχουν νότιο προσανατολισμό.

Σημαντική παρατήρηση, είναι και η παρουσία εστίας και στην πρόσοψη, στο μπαλκόνι του πάνω επιπέδου. Στο χωριό όμως, λόγω των χαμηλών θερμοκρασιών το ρόλο της εστίας έχει το τζάκι που εκτός για μέσο θέρμανσης, χρησιμεύει και για το μαγείρεμα.

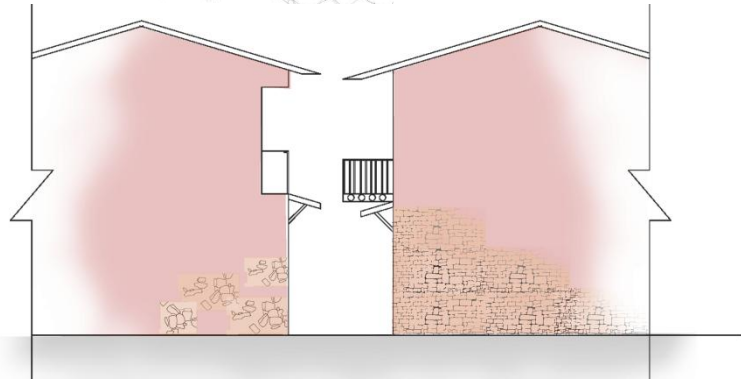
Τυπολογίες Προσώπων και Υλικότητα

Β. Δευτερεύοντα Δρομάκια

Τηλεμάχου Κατερίνα

Στα δρομάκια η δόμηση διαφέρει, καθώς οι κατοικίες έρχονται πιο κοντά η μια στην άλλη, στενεύοντας έτσι και τον ίδιο τον δρόμο. Η απόσταση τους μειώνεται περισσότερο όταν υπάρχουν τα ξύλινα μπαλκονάκια. Εξέχουν από την βασική όψη, αλλάζοντας σε τομή τα όρια της κάθε κατοικίας. Τις περισσότερες φορές τα απέναντι σπίτια έχουν το μπαλκόνι τους στο ίδιο σημείο, έτσι θα μπορούσε να υπάρχει μια ελεύθερη επικοινωνία και κίνηση πάνω από το επίπεδο του εδάφους.

Υλικότητα απόληξης οροφής

Υλικότητα τοιχωμάτων

Μορφολογία ανοιγμάτων

Το κύριο υλικό για την κατασκευή των μπαλκονιών είναι το ξύλο, αλλά πολλές φορές χρησιμοποιούνται και άλλα υλικά στο επίπεδο για υγρομόνωση αλλά και για στατικούς σκοπούς. Υλικά που παρουσιάζονται στο χωριό είναι το καλάμι, η ψάθα, κλαδιά και κορμούς δέντρων. Τα πιο πάνω υλικά χρησιμοποιούνταν και στην κατασκευή των οροφών. Πολύ σημαντικό στοιχείο για ένα χωριό με αυξημένη βροχόπτωση.

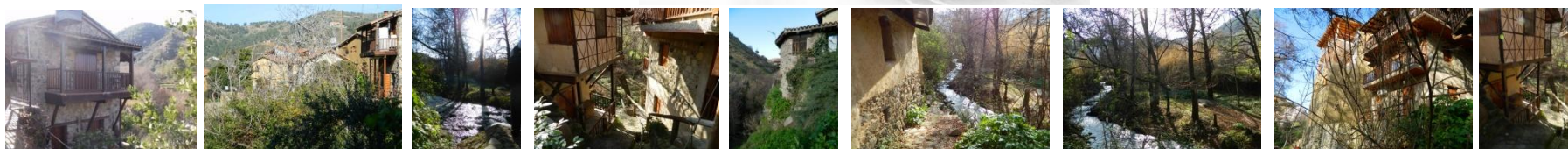
Στην πλευρά του ποταμού οι κατοικίες αλλάζουν ως προς την μορφολογία τους. Από τους δύο ορόφους πάμε στους τρεις. Ακόμα η ίδια η κατοικία έχει δύο διαφορετικές όψεις από την πλευρά του ποταμού και από την πλευρά του δρόμου. Προσαρμόζονται στις κλίσεις του εδάφους.

Τα υλικά που χρησιμοποιούσαν παλιά για την κατασκευή των σπιτιών τους, ήταν η πέτρα, το ξύλο και οι πλίθοι. Τα υλικά τα προμηθεύονταν από τους δύο ποταμούς και από τα γύρω βουνά. Γι' αυτό και η πέτρα δεν είναι παντού η ίδια. Υπάρχουν πέτρες πιο στρογγυλεμένες και πέτρες αιχμηρές και όχι τόσο κατεργασμένες. Οι πέτρες σαν πιο ανθεκτικό υλικό χρησιμοποιούνταν ως θεμέλιο και έφταναν το 1,5 μέτρα. Ακολούθως συνέχιζαν πλιθίτοι. Σε ορισμένες περιπτώσεις επέχριαν τα πλιθάρια με χώμα.

Υλικότητα τοιχωμάτων

Στην Κακοπετριά, δεν έδιναν μεγάλη σημασία στην διακόσμηση αλλά περισσότερο έδιναν στην δομική κατασκευή, καθώς η πέτρα ήταν ένα δύσκολο υλικό για να το χειριστούν. Οι πόρτες και τα παράθυρα είναι απλά, και γεωμετρικά τοποθετημένα. Συχνά παρατηρούνται και κάποιες εσοχές, κόγχες στα τοιχώματα που δημιουργήθηκαν αρχικά για να υποστηρίξουν την κατασκευή και αργότερα απλά σαν ανοίγματα.

Μελετώντας τις διαφορετικές μορφές των προσώψεων των κατοικιών από το χωριό, κατάφερα να μαζέψω διάφορες πληροφορίες για τον ίδιο τον κόσμο του χωριού αλλά και για τις συνθήκες τους, καθώς στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική αποτυπώνονται τα βιώματα, τα ερεθίσματα και γενικότερα η ζωή των δημιουργών της. Τα υλικά που χρησιμοποιούνταν ήταν τοπικά, από την γύρω περιοχή καθώς ήταν δύσκολο να προμηθευτούν υλικά από αλλού και λόγω μεταφορών και λόγω οικονομικού. Σε γενικές γραμμές η αρχιτεκτονική της Κακοπετριάς ήταν απλή χωρίς ιδιαίτερη διακόσμηση, όχι όμως λόγω οικονομικών προβλημάτων, αλλά επειδή έδιναν περισσότερη σημασία στην κατασκευή του κτίσματος και στο στατικό κομμάτι.

Οι προσόψεις στον κεντρικό δρόμο του χωριού είναι επίπεδες κατά κύριο κανόνα, και διώροφες. Συμπληρώνονται πάντα από μια σκάλα που σε μεταφέρει στο ανώι εξωτερικά. Πάντα στο πάνω επίπεδο ζούσε η οικογένεια. Κάτω ο χώρος χρησίμευε για αποθήκευση ή ως στάβλος των ζώων. Αυτό μαρτυρά την άρρηκτη σχέση δραστηριοτήτων των χωρικών με την διαμόρφωση της κατοικίας τους.

Στους δευτερεύοντες δρόμους, η διαμόρφωση των προσώψεων δεν αλλάζει και πολύ σε σχέση με την κεντρική οδό. Η διαφορά βρίσκεται στην σχέση που έχουν οι απέναντι κατοικίες. Έχουν πολύ μικρό άνοιγμα ανάμεσα τους και τα μπαλκόνια σε αυτά τα σημεία του χωριού αναπτύσσονται προς τα έξω, έτσι δίνουν την αίσθηση ότι τα μπαλκόνια είναι ενωμένα. Η σκάλα και εδώ είναι αναπόσπαστο κομμάτι.

Η τρίτη τυπολογία πρόσοψης που συνάντησα στο χωριό, είναι και η πιο ενδιαφέρων, καθώς εκτός από τα τοπικά υλικά, μας φανερώνει και την έντονη σύνδεση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής με την μορφολογία του εδάφους του τόπου.

Στο σημείο που περνά ο ποταμός, στο ακραίο σημείο του παλιού χωριού οι όψεις από διώροφες γίνονται τριώροφες για να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του εδάφους με τις μεγαλύτερες κλίσεις.

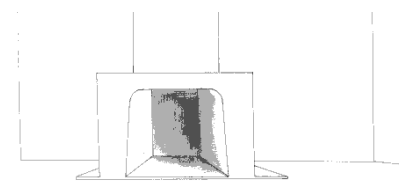
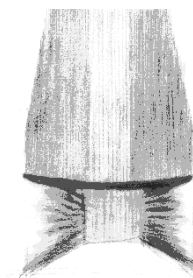
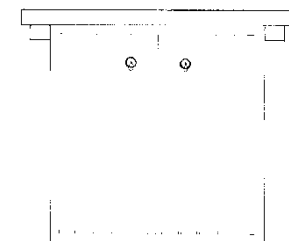
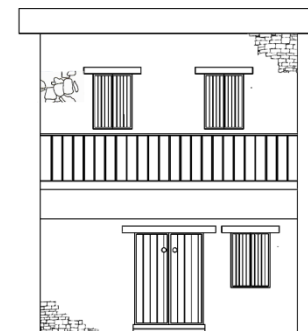
Το αξιοσημείωτο, είναι το ότι η ίδια κατοικία έχει διαφορετικές όψεις ως προς τον δρόμο και ως προς τον ποταμό, λέγοντας ότι με κάποιο τρόπο προσπαθεί να

γεφυρώσει την μεγάλη διαφορά υψομέτρου.

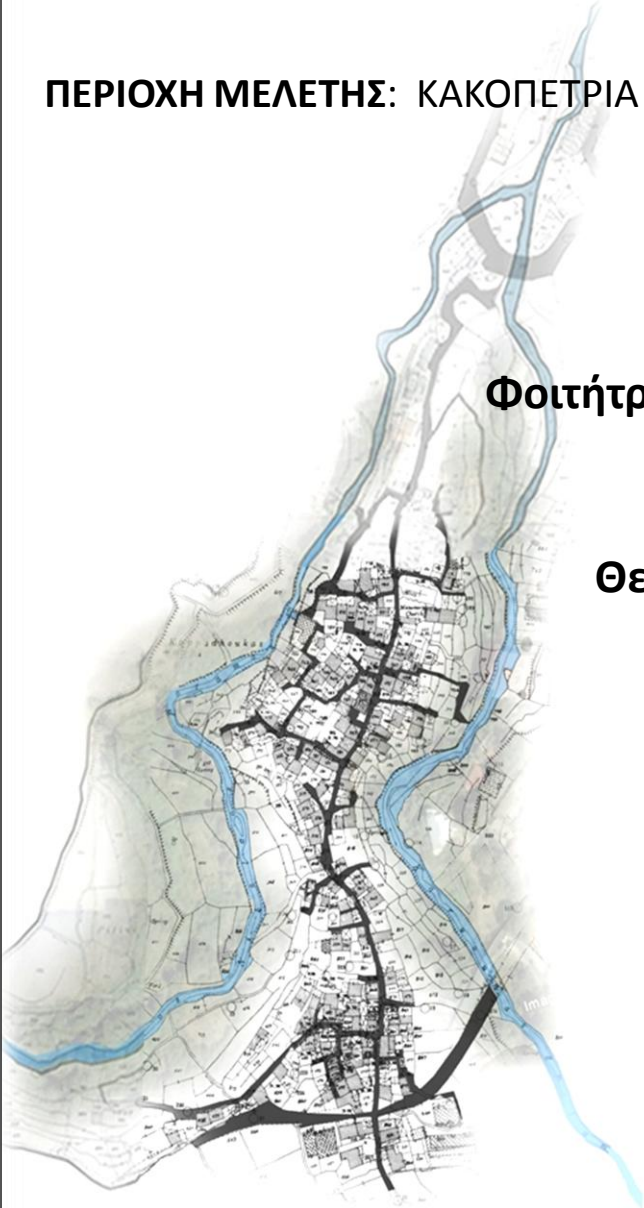
Ως προς την υλικότητα, φυσικό είναι να προμηθεύονται τις πέτρες από τον ποταμό, γι' αυτό και έχουμε λείες, στρογγυλεμένες πέτρες. Όμως για να καλυφτούν οι ανάγκες του χωριού, προμηθεύονται πέτρα και από τα βουνά όπου είναι πιο αιχμηρή και ακατέργαστη. Η κατοικία, συμπληρώνεται με πλίνθους, όπου μετά την θεμελίωση ύψους 1,5 μέτρων από πέτρα έρχεται ο πλίνθος που τελειώνει την κατοικία. Για να καλυφθούν τα κενά και για θερμομόνωση, επιχριζόταν με χώμα. Για τα ανοίγματα τώρα, χρησιμοποιούν ξύλο από τα δέντρα της περιοχής για να τα στηρίξουν.

Το κοινό στοιχείο όλων των κατοικιών στην Κακοπετριά, ήταν οι οροφές και οι στέγες. Η κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής, διαμόρφωσαν και αυτό το κομμάτι της παραδοσιακής κατασκευής, καθώς οι στέγες είναι επικλινείς για να διώχνουν τα νερά της βροχής. Η οροφή γίνεται με κεραμίδια που οι ίδιοι οι κάτοικοι έφτιαχναν ενώ η απόληξη της γίνεται με καλάμια, ψάθα, σανίδια ή και κλαδιά από τα δέντρα.

Σημαντικό στοιχείο του χωριού, είναι και το τζάκι, η λεγόμενη 'τσιμινιά' που συναντάται συχνά και στις προσόψεις των κατοικιών. Η τσιμινιά εκτός για Παρασκευή του φαγητού χρησίμευε και για τη θέρμανση του χώρου. Ήταν το κεντρικό στοιχείο της κατοικίας, όπου όλη η οικογένεια συγκεντρωνόταν γύρω από αυτήν.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ

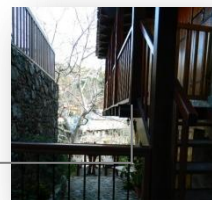
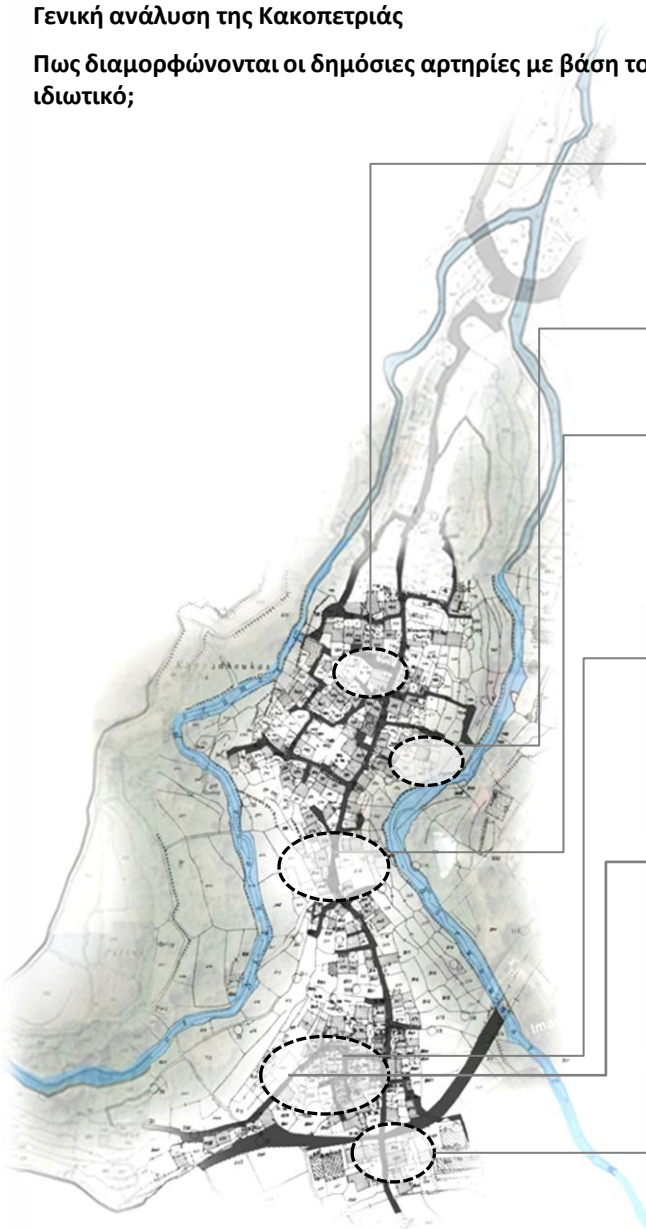
Φοιτήτρια: Δήμητρα Πατσιά

Θεματική: Δημόσιο-Ιδιωτικό

Γενική ανάλυση της Κακοπετριάς

Πως διαμορφώνονται οι δημόσιες αρτηρίες με βάση το ιδιωτικό;

Από τη κύρια πορεία παρατηρείται άμεση οπτική διαπερατότητα στον ημιυπαίθριο χώρο της κατοικίας, ο οποίος προσανατολίζεται στο ποταμό.

Η διαφοροποίηση των επιπέδων επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση των υψομετρικών διαφορών της περιοχής. Η πρόσβαση στο κύριο χώρο του σπιτιού γίνεται μέσω υπαίθριων σκάλων που παρατάσσονται εξωτερικά της οικίας. Αυτό παρατηρείται κυρίως στα σοκάκια.

Στην όψη της οικίας αναπτύσσεται μικρό προαύλιο, που εκτίθεται στο δημόσιο πέρασμα, αφήνοντας τα όρια του ιδιωτικού να μπλέκονται με το δημόσιο.

Τα σοκάκια (δρομάκια κάθετα της κύριας αρτηρίας) έχουν ιδιαίτερο χαρακτήρα, εφόσον τα ξύλινα μπαλκόνια καθώς και οι πέτρινες όψεις των κτιρίων δίνουν μια ζεστή ατμόσφαιρα και παρόλο που είναι άμεσα προσβάσιμο από το δημόσιο ωστόσο μοιάζει με ιδιωτική προέκταση των σπιτιών

Ακολουθώντας το πιο πάνω στενό δρομάκι η πορεία κατευθύνει σε ιδιωτικές αυλές και φαίνεται να είναι αδιέξοδη αλλά προχωρώντας αντιλαμβάνεται πως υπάρχει συνέχεια που μάλιστα ακολουθός με ανεβοκατέβασμα της σε οδηγεί είτε στο ποταμό είτε στο υπόλοιπο χωριό

Λόγω έλλειψης χώρου για ανάπτυξη υπαίθριων χώρων στα σπίτια, εκμεταλλεύονται το μικρό πλάτος του δρόμου για να δημιουργήσουν ημιυπαίθριους χώρους της οικίας σε άλλο επίπεδο

Σημαντικά δεδομένα του χωριού

Η παλιά Κακοπετριά είναι περιτριγυρισμένη από τους δυο ποταμούς Καρκώτη και Γαρίλλη. Ενδιαφέρον στοιχείο της Κακοπετριάς είναι η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική της που χαρακτηρίζεται από την συνεχούς δόμηση και τα ελικοειδή δρομάκια.

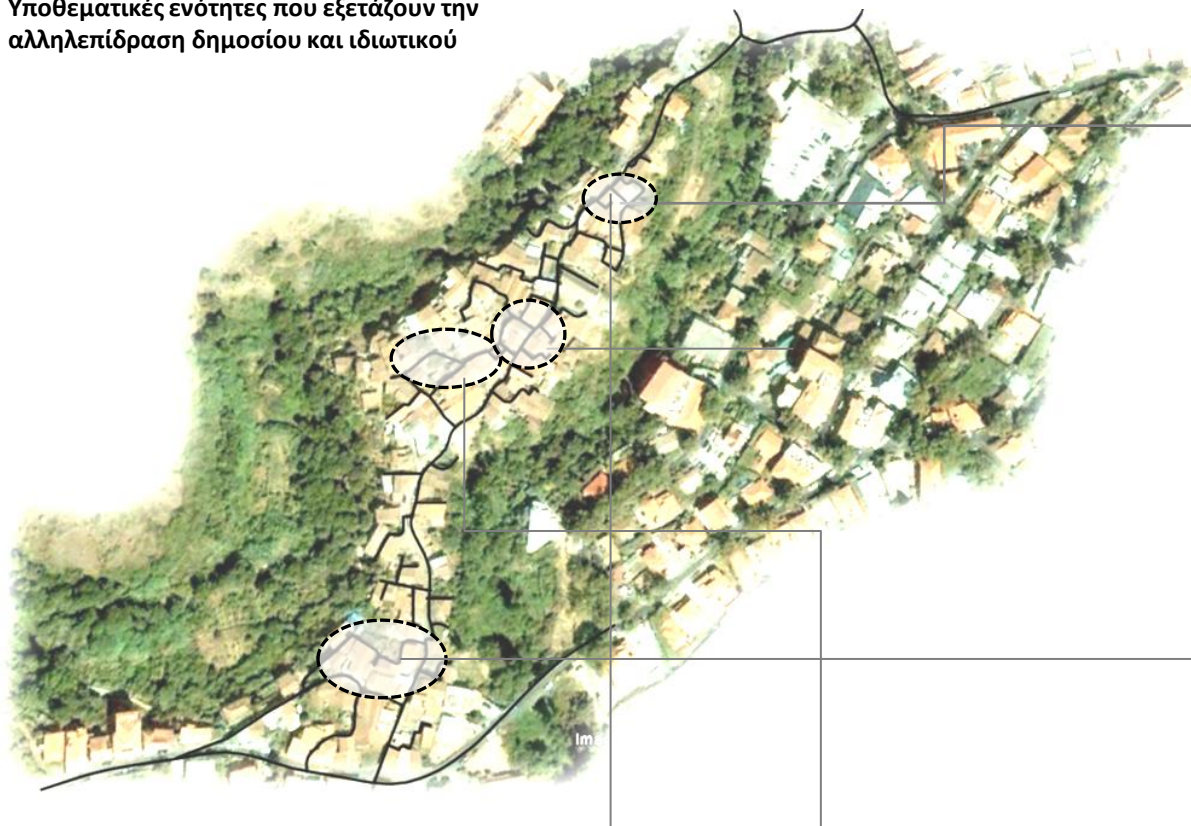
Η κύρια αρτηρία της Κακοπετριάς είναι τοποθετημένη παράλληλα των ποταμών και τα σπίτια ακολουθούν αυτή την γραμμική πορεία, κάποια προσανατολισμένα στο δρόμο και κάποια στο ποταμό. Το κάθε σπίτι απέχει απόσταση «αναπνοής» από το επόμενο, γι' αυτό και η στέγη του κάθε σπιτιού θα μπορούσε να

θεωρηθεί ένας δεύτερος τρόπος διακίνησης στο χωριό. Χαρακτηριστικό επίσης είναι το ξύλινο μπαλκόνι που παρατηρείται στις όψεις των κτιρίων προσδίδοντας στην δημόσια αρτηρία ακόμη ένα γραφικό διάκοσμο.

Η συμπαγής δόμηση των σπιτιών χρησιμοποιώντας το τοπικό πέτρωμα από τους ποταμούς και το πλιθιάρι καθώς και τα ελικοειδή στενά δρομάκια δυσκολεύουν το περιγητή να εντοπίσει το τέλος της πορεία του κάτι που έγινε πιθανότατα για σκοπούς προστασίας του χωριού από τους τότε επιδρομείς, εφόσον η παλιά Κακοπετριά χρονολογείται από την εποχή της Φραγκοκρατίας. Επίσης η έλλειψη επαρκούς χώρου για επέκταση της κατοικίας κατά μήκος ενός επιπέδου οδήγησε στην δημιουργία διώροφων κατοικιών εντάσσοντας παράλληλα την τοπογραφία της περιοχής με τις απότομες υψομετρικές διαφορές.

Η υγρασία που παρατηρείται εξαιτίας των δυο ποταμών ήταν ακόμη ένας παράγοντας που οδήγησε στο να υπερυψώνουν το επίπεδο του σπιτιού που διέμεναν οι οικογένειες γνωστό ως «άνω», αφήνοντας το κάτω επίπεδο για την φύλαξη και εκτροφή των ζώων. Το υλικό της δημόσιας αρτηρίας είναι τα τοπικά πετρώματα είτε του βουνού είτε του ποταμού, ωστόσο η υφή και η χρηστικότητα της προσδιορίζεται από το χαρακτήρα των κατοίκων, εφόσον αποτελεί όχι απλά προέκταση των ιδιωτικών τους ορίων αλλά ακόμη και χώρο επικοινωνίας και «συμβίωσης» της γειτονιάς.

Υποθεματικές ενότητες που εξετάζουν την αλληλεπίδραση δημοσίου και ιδιωτικού

Απόκρυψη – εμφάνιση
δευτερεύων πορείες

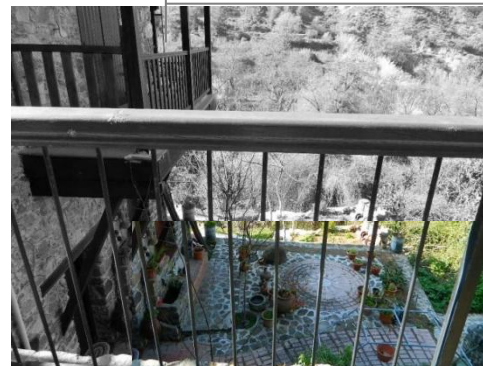
Υφή δημόσιου χώρου

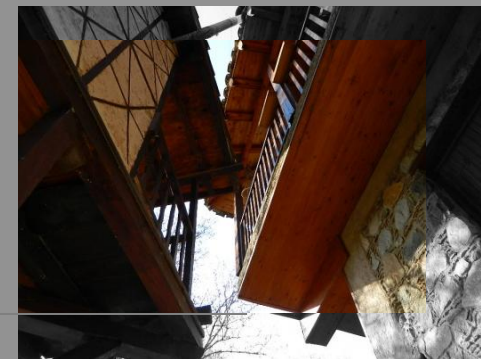
Πρόσβαση στις κατοικίες -εξωτερικές σκάλες

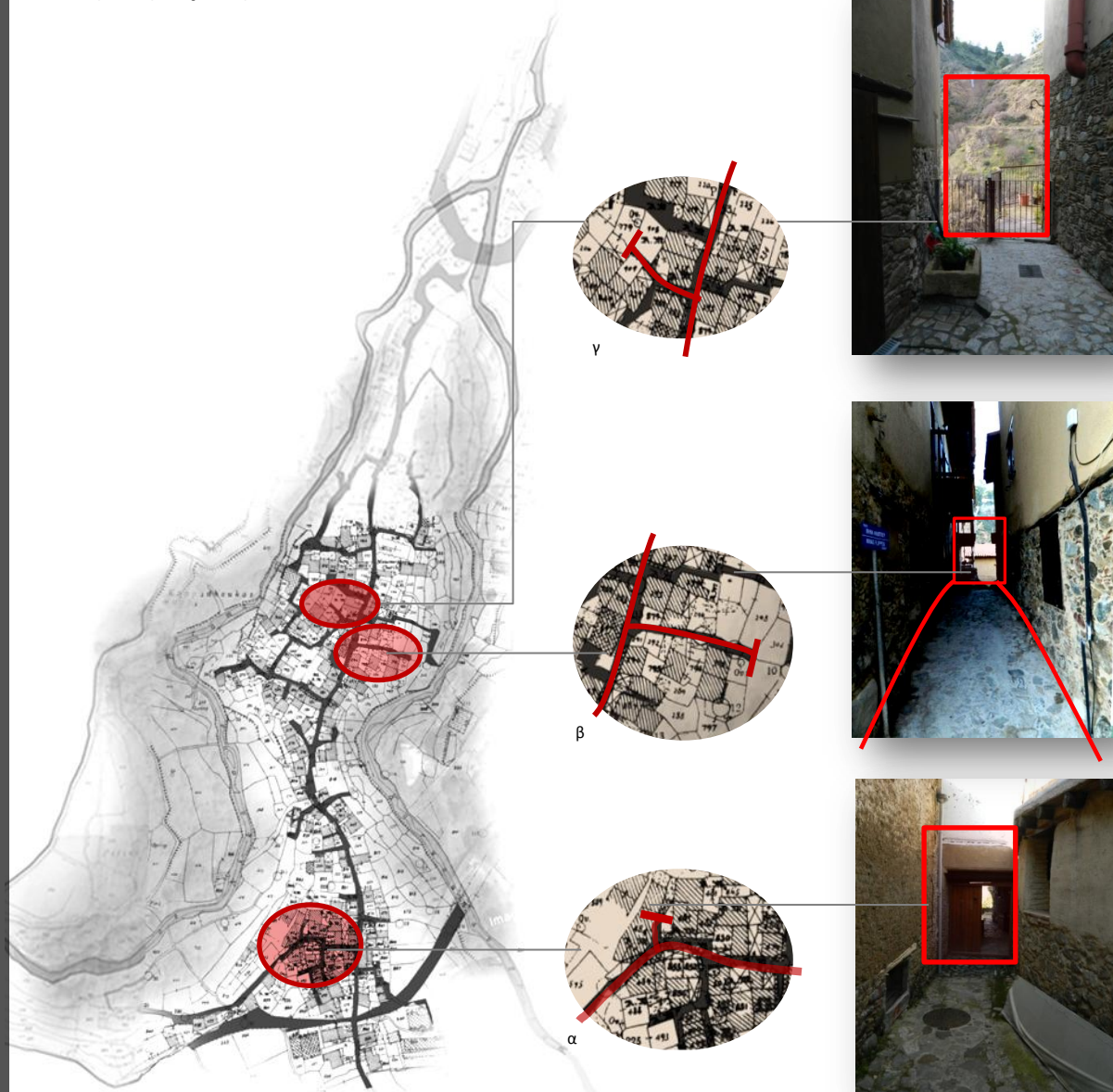
Διαφοροποίηση επιπέδων-θέαση διαπραγμάτευση ορίων

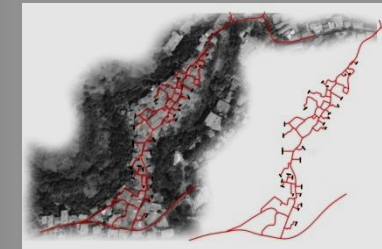
Μπαλκόνια – προβάλλουν στη δημόσια ροή

Αδιέξοδες πορείες

Κύρια αρτηρία που οδηγεί σε κάθετες αδιέξοδες πορείες. Οι αδιέξοδες αυτές πορείες εκ πρώτης όψews φαίνονται αχρείαστες εφόσον διακόπτονται, όμως σε συγκεκριμένες περιπτώσεις είναι αποτελούν μοναδικό τρόπο πρόσβασης στην κατοικία.

γ Οι κάθετες πορείες της δημόσιας αρτηρίας είναι μικρού μήκους και διακόπτονται εφόσον συναντούν γκρεμό

β Η δημόσια αρτηρία μετατρέπεται σε ιδιωτική εφόσον οδηγεί εκτός από γκρεμούς σε ιδιωτικές αυλές . Η χρηστική της αξίας ως πέρασμα λουτών μετατρέπεται σε ιδιωτικό «διάδρομο» της κατοικίας.

α Το γεγονός ότι κάποιες φορές στο τέλος του περάσματος βρίσκεται η είσοδος μιας κατοικίας εξακριβώνει την ανάγκη των κατοίκων για άμεση πρόσβαση και ταυτόχρονα υπονοείται η επέκταση του εσωτερικού χώρου στο εξωτερικό, εφόσον απλά μια πόρτα ορίζει τα όρια της κατοικίας

Οπτικά εμπόδια

Κύρια πορεία(δημόσια)

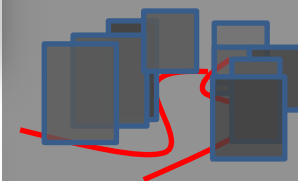
Σοκάκια(κάθετα της κύριας πορείας)

Στο χωριό παρατηρείται έλλειψη καθαρής οπτικής επαφής τόσο στην δημόσια πορεία όσο και στα σοκάκια.

Το μικρό πλάτος και το ελικοειδές σχήμα των δρόμων, η συνεχής δόμηση και η καθ' ύψος ανάπτυξη των κτιρίων, μαζί με τις υψομετρικές διαφορές του εδάφους, δυσκολεύουν την ξεκάθαρη οπτική επαφή κατά την περιήγηση στο χωριό, εφόσον πάντα παρεμβάλλεται ένα οπτικό εμπόδιο κατά της πορείας

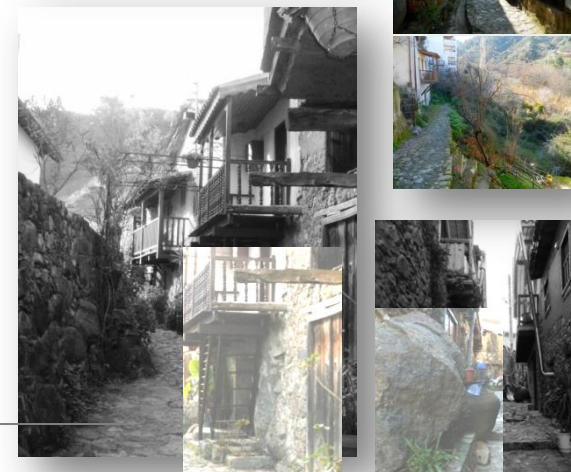
Λόγω της οπτικής απάτης που δημιουργεί η προοπτική στο χώρο, ποτέ δεν είσαι σίγουρος τι θα αντικρίσεις αν προχωρήσεις ακόμη λίγα βήματα. Ωστόσο με αυτό τον τρόπο κατά την περιπλάνηση βρίσκεις διάφορες εμπειρίες, εφόσον ακολουθώντας οποιοδήποτε μονοπάτι ταξιδεύεις στο «άγνωστο», εξερευνώντας τις ποιότητες του υπαίθριου χώρου. Συνήθως ακολουθώντας τις κάθετες πορείες στην δημόσια αρτηρία κατευθύνεσαι με κάποιο τρόπο στα ποτάμι.

Οικειοποίηση δημόσιου χώρου

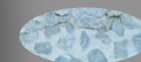
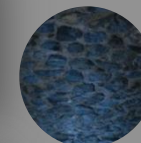
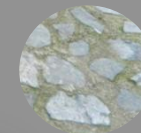
Κύρια πορεία(δημόσια)

Σοκάκια(κάθετα της κύριας πορείας)

Η υφή και ο χαρακτήρας της κύριας αρτηρίας είναι πιο εσωστρεφές σε σχέση με τα πιο ιδιωτικά δρομάκια, προφανώς για να κρατήσουν την ιδιωτικότητα τους. Στα στενά δρομάκια παρατηρείται η φροντίδα και η φύτευση πρασίνου καθώς και η προσθήκη εξωτερικών σκάλων που οδηγούν στην οικεία.

Υλικότητα δρόμων

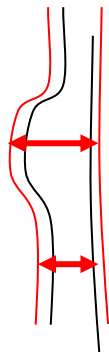

Η υλικότητα των περασμάτων ενθαρρύνει την επέκταση του ιδιωτικού. Δεν παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση υλικού από δρόμο σε δρόμο, εφόσον τα βασικά υλικά είναι τα τοπικά πετρώματα της περιοχής, δηλαδή πετρώματα του ποταμού ή του βουνού. Η εναρμόνιση με τον περιβάλλοντα χώρο και η τοπικότητα είναι σημαντικό στοιχείο της Κακοπετριάς.

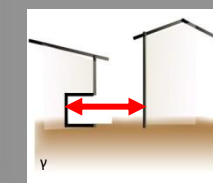
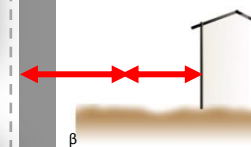
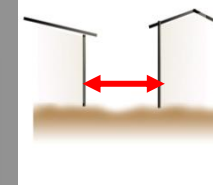
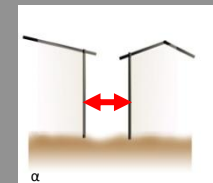
Αυτό επιτυγχάνεται όχι μόνο από την υλικότητα του δρόμου αλλά και από την ευαισθησία των κατοίκων που διατηρούν κομψό το διάκοσμο της δημόσιας αρτηρίας. Η οικειοποίηση των περασμάτων από τους κατοίκους δημιουργεί αμφισβήτηση ορίων ιδιωτικού-δημοσίου. Έτσι δημιουργείται παιχνίδισμα του μέσα-έξω, αφήνοντας το επάγγελμα, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των κατοίκων να καθορίσουν την δημόσια υφή.

Επίσης ο δρόμος μετατρέπεται σε χώρο συνεύρεσης και επικοινωνίας των γειτόνων κάτι που παρατηρείται εντονότερα στα στενά σοκάκια

Αμφισβήτηση ορίων κατοίκησης

Υποχώρηση ορίων κατοικίας αφήνοντας χώρο υποδοχής, άμεσα προσβάσιμο στο δημόσιο

Η αυξομείωση του πλάτους της δημόσιας πορείας δημιουργεί διαφορετικές εντάσεις

Η ανοικτή οπτική και τα ανοικτά όρια στην μια πλευρά, δίνει την αίσθηση ότι μεγαλώνει ο χώρος όσο μικρό και να είναι το δρομάκι. Ωστόσο αυτό συμβαίνει κοντά στον ποταμό προσφέροντας έτσι την θέα στις οικίες.

Η υποχώρηση της κατοικίας προς τα μέσα νοητά επεκτείνει την δημόσια αρτηρία. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένας ημιυπαίθριος χώρος που οδηγεί στην κύρια είσοδο της κατοικίας και συνήθως χρησιμοποιείται για να καλύψουν τις ανάγκες τους οι κάτοικοι.

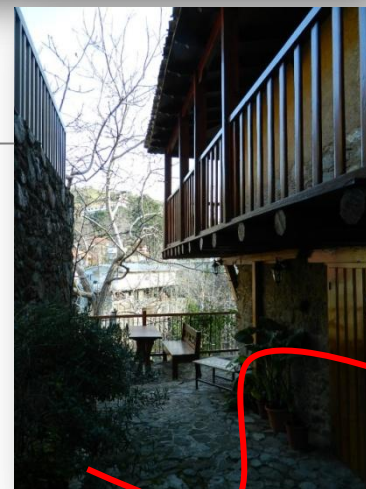

Αμφισβήτηση ορίων κατοίκησης

α

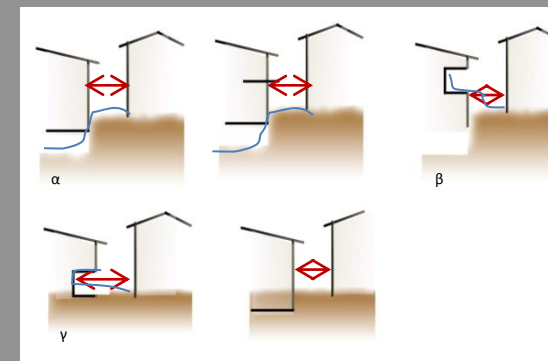
β

γ

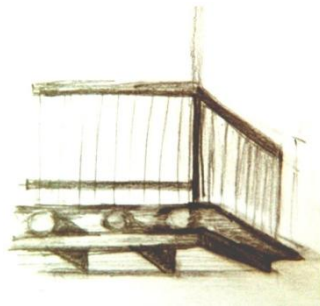
Η ανάγκη για να αποκτήσουν υπαίθριους χώρους και η έλλειψη χώρου οδήγησε στον προσανατολισμό των αυλών στο ποταμό. Μ' αυτό τον τρόπο επεκτείνονται ακολουθώντας το ανάγλυφο του εδάφους και απολαμβάνουν την θέα που τους προσφέρεται έχοντας παράλληλα την ιδιωτικότητα τους

Αν και οι αυλές δεν είναι προσανατολισμένες στο δημόσιο, ωστόσο λόγω υψομετρικών διαφορών που προκύπτουν από την μορφολογία του εδάφους υπάρχει άμεση οπτική πρόσβαση τις παραπάνω φορές με τον υπαίθριο ή ημιυπαίθριο χώρο της κατοικίας.

Οι υψομετρικές διαφορές των κατοικιών διαχωρίζουν το ιδιωτικό από το δημόσιο αφήνοντας όμως οπτική

Ιδιωτική επέκταση στο δημόσιο- μπαλκόνια

α

β

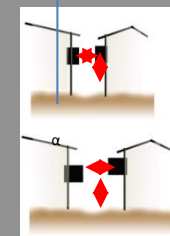

γ

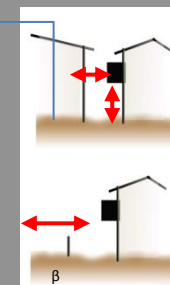

Οι ιδιωτικές κατοικίες επεκτείνουν τα όρια τους, προβάλλοντας τα μπαλκόνια τους πάνω από τις δημόσιες αρτηρίες-δρομάκια δημιουργώντας στεγασμένους εξωτερικούς χώρους

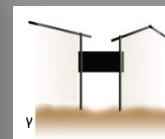
Αλλαγή αντίληψης του χώρου καθώς αρχίζει να μπλέκεται το ιδιωτικό με το δημόσιο

Α) Στην α' περίπτωση υπάρχει άμεση επικοινωνία διαμέσου των μπαλκονιών και παράλληλα εγκλείεται η δημόσια αρτηρία

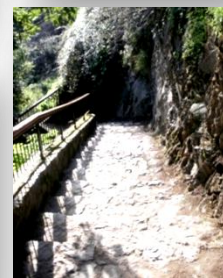
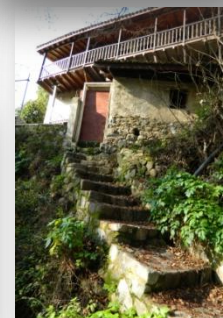

Β) Σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρείται επίσης το εξωτερικό μπαλκόνι να έχει άμεση θέαση με τον ποταμό

Γ) Δημιουργία στοάς με την προέκταση της κατοικίας και άμεση σύνδεση με το απέναντι κτίριο

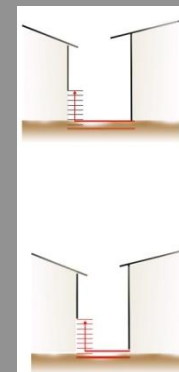
Επέκταση ιδιωτικού στο δημόσιο -σκάλες

α

γ

Εξωτερική πρόσβαση στις οικίες
Υλικότητα σκάλας καθορίζει την ιδιωτική της χρήση

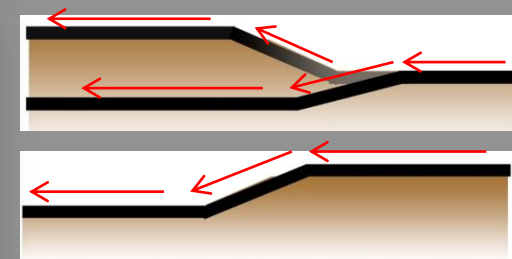
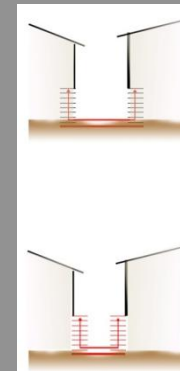

Απότομη κλίση

Τοποθέτηση σκάλας στις όψεις των κατοικιών

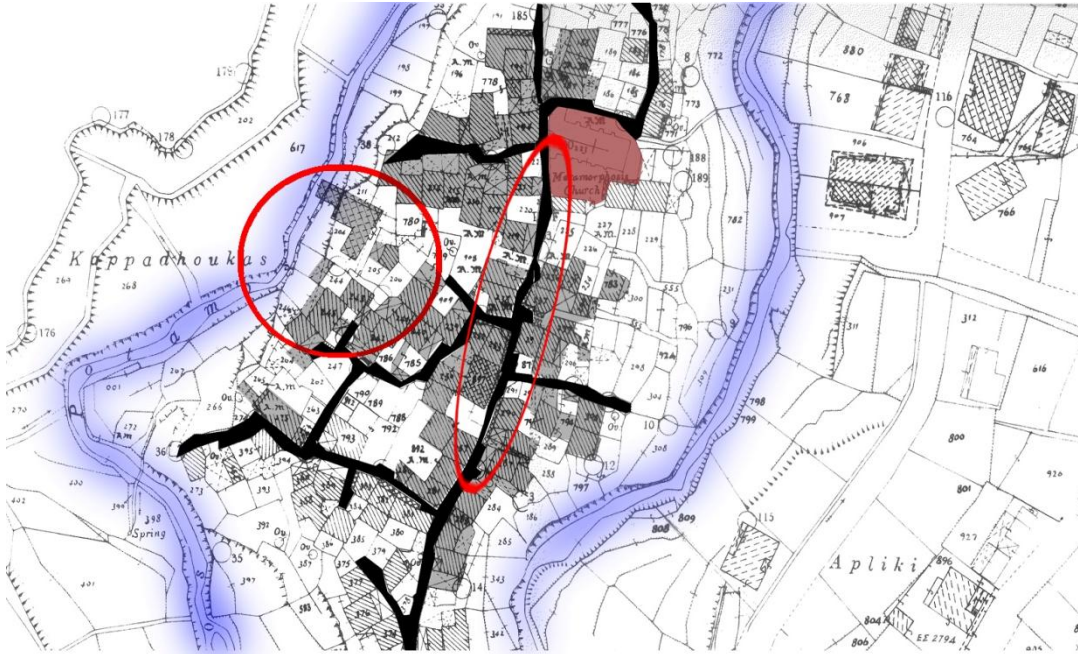
Α) υποχωρεί η όψη της κατοικίας και τοποθετείται η σκάλα. Αυτό κυρίως παρατηρείται στην βασική αρτηρία, λογικά για λόγους αισθητικής και για να μην είναι τόσο εκτεταμένες στο δημόσιο όπως συμβαίνει στο β.

Β) η εξωτερική σκάλα τοποθετείται στο πέρασμα μειώνοντας τον δημόσιο χώρο διακίνησης- παρατηρείται να συμβαίνει στα σοκάκια λόγω της πιο ιδιωτικής τους φύσης

Μονοπάτια οδηγούν σε άλλο επίπεδο εξομαλύνοντας τις υψομετρικές διαφορές του χωριού. Συνήθως οι καθοδικές πορείες οδηγούν στο ποτάμι

ΗΧΟΣ

ΗΧΟΣ ΝΕΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Στον διπλανό χάρτη διακρίνεται το τοπογραφικό σχέδιο του παλιού οικισμού της Κακοπετρίας.

Κύρια γνωρίσματα του οικισμού αποτελούν η πυκνή δόμηση, οι στενοί δρόμοι (σοκάκια), οι ψηλοί τοίχοι, οι 2 ποταμοί που περικλείουν τον οικισμό, η έντονη μορφολογία του εδάφους καθώς και η θέα προς τη Μόρφου που πλαισιώνεται από τα βουνά του Τροόδους.

Σε αυτό το τμήμα της μελέτης καθοριστικό ρόλο θα παίξουν οι ποταμοί καθώς και η τοποθέτηση και η υλικότητα των σπιτιών του οικισμού.

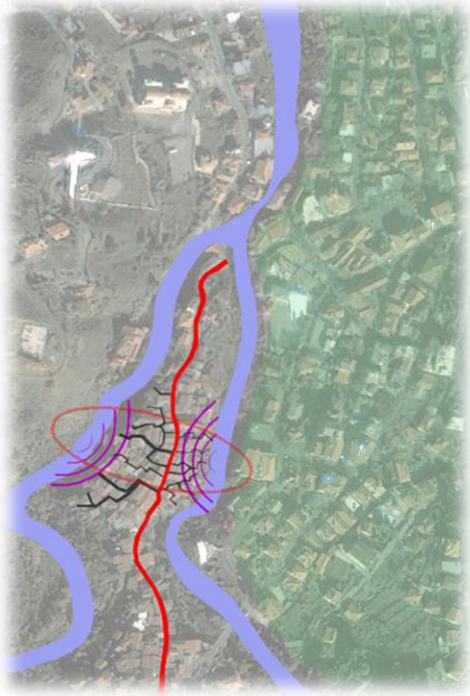
Στον στρογγυλό κύκλο γυρίστηκε το βίντεο και στον ελλειψοειδή κύκλο βρίσκεται ο κεντρικός δρόμος του χωριού.

Φωτογραφίες από τον ποταμό

ΗΧΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΕΙ ΤΟΝ ΠΑΛΙΟ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑΣ,
ΤΟΥΣ 2 ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΟΝ ΠΕΡΙΚΛΕΙΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΠΟΥ ΤΟΝ ΔΙΑΣΧΙΖΕΙ

ΡΟΗ ΗΧΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΤΑΜΟ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ
ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ.
ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΕΤΑΙ Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΟΣΟ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ
ΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΡΟΜΟ

ΗΧΟΣ ΝΕΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Η Κακοπετριά βρίσκεται ανάμεσα σε 2 ποταμούς, τον Άγιο Νικόλαο και τον Καρβουνά. Παρόλο αυτά όταν ένας επισκέπτης στον παραδοσιακό οικισμό σταθεί στο κεντρικό δρόμο του, τότε δεν ακούει τη ροή του νερού στο ποτάμι.

Ο ήχος αυτός του νερού γίνεται αντιληπτός παρά μόνο αν ο επισκέπτης εισέλθει στα παρακλάδια του κεντρικού δρόμου και προς το τέλος τους, εκεί ακριβώς που βρίσκεται ο ποταμός.

Επομένως στην ενότητα αυτή αντικείμενο μελέτης αποτελούν οι αιτίες που προκαλούν αυτό το φαινόμενο σε σχέση με τα υλικά της τοιχοποιίας, τις υψομετρικές διαφορές, την ογκοπλαστική καθώς και τον προσανατολισμό των οικιών.

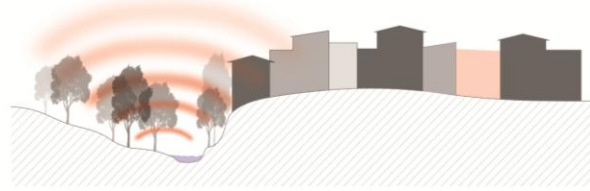
Στα διπλάνα σχεδιαγράμματα είναι φανερή η προαναφερθείσα τοποθέτηση του παραδοσιακού οικισμού της Κακοπετριάς ανάμεσα στους δυο ποταμούς, ο κεντρικός δρόμος που διασχίζει όλο το μήκος του οικισμού καθώς και τα παρακλάδια του δρόμου που καταλήγουν στους 2 ποταμούς.

ΗΧΟΣ

ΠΟΡΕΙΕΣ ΗΧΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

ΤΟΜΗ – ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΛΟΓΩ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΑΝΑΚΛΑΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ

ΗΧΟΣ - ΧΩΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο ήχος του νερού που παράγεται δεν γίνεται αντιληπτός από τον κεντρικό δρόμο του οικισμού. Αυτό συμβαίνει επειδή σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν η μορφολογία του εδάφους αλλά και ο τρόπος με τον οποίο έχουν κτιστεί τα σπίτια.

Από τη τομή και τις φωτογραφίες είναι φανερό πως ο ποταμός βρίσκεται σε αρκετά πιο χαμηλό σημείο σε σχέση με τον οικισμό. Επίσης, υπάρχουν πολλά δέντρα και καλαμιώνες που περικυκλώνουν τον ποταμό. Αυτά δεν αφήνουν τον ήχο να ταξιδέψει και να φτάσει τα μέσα του οικισμού.

Ακόμη, πράγμα που αποτρέπει τον ήχο να φτάσει τον κεντρικό δρόμο, είναι ο ακανόνιστος τρόπος, σε κάτοψη, με τον οποίο έχουν κτιστεί τα σπίτια και οι υψομετρικές τους διαφορές.

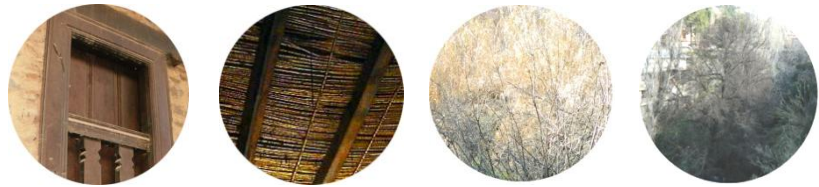
Όλα τα πιο πάνω με λίγα λόγια αποτελούν φίλτρο ήχου, ένα σφουγγάρι που τον απορροφά και αποτελεί εμπόδιο στη πορεία του. Όπως ένα δωμάτιο με έπιπλα δεν έχει αντίλαλο, έτσι και εδώ ο οικισμός είναι πυκνοκατοικημένος και περιορίζει τον ήχο του ποταμού

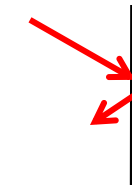
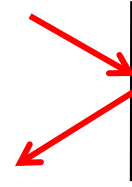
ΗΧΟΣ

ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑ ΜΕ ΠΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΛΙΘΑΡΙ

ΞΥΛΟ - ΚΑΛΑΜΙΩΝΕΣ - ΔΕΝΤΡΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΗΧΟΥ

ΗΧΟΣ - ΥΛΙΚΑ

Σημαντικό ρόλο για τη πορεία του ήχου από τον ποταμό μέχρι τον κεντρικό δρόμο έχουν τα υλικά από τα οποία έχουν κατασκευαστεί τα σπίτια.

Μερικά υλικά έχουν πόρους και επομένως την ιδιότητα να απορροφούν τον ήχο και να δυσκολεύουν τη κίνησή του. Άλλα υλικά έχουν σκληρή και λεία επιφάνεια, άρα ο ήχος ανακλάται και συνεχίζει τη πορεία του.

Ξεκινώντας από τον ποταμό προς τον κεντρικό δρόμο, ο ήχος βρίσκει ως πρώτο εμπόδιο τα δέντρα και τους καλάμιωνες γύρω του. Στη συνέχεια βρίσκει τη πορώδες επιφάνεια των τοίχων των σπιτιών που είναι κατασκευασμένα από πλιθάρι και από ξύλο (θυρώματα - παράθυρα).

Φυσικά οι τοίχοι είναι κατασκευασμένοι και από πέτρες του ποταμού των οποίων η επιφάνεια είναι κατάλληλη για την ανάκλαση του ήχου. Παρόλ' αυτά η πέτρα σε συνδυασμό με τα άλλα υλικά κατασκευής και τον τρόπο δόμησης που αναφέρθηκε προηγουμένως απορροφούν τον ήχο και φράσσουν τη πορεία του.

ΗΧΟΣ

ΠΕΤΡΑ – ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ ΑΝΑΚΛΑΣΤΗΣ

ΠΛΙΘΑΡΙ – ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΑΝΑΚΛΑΣΤΗΣ

ΚΑΛΑΜΙΩΝΕΣ – ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΑΝΑΚΛΑΣΤΗΣ

ΞΥΛΟ – ΣΤΑΤΙΚΟΣ ΑΝΑΚΛΑΣΤΗΣ

ΗΧΟΣ – ΣΥΝΟΨΗ

Είναι ενδιαφέρον πως στη φωτογραφία στα αριστερά βλέπουμε την εφαρμογή όλων όσων αναφέρθηκαν σε προηγούμενες διαφάνειες.

Πιο συγκεκριμένα βλέπουμε τις πολλές επιφάνειες που δημιουργούν οι τοίχοι των σπιτιών, κυρίως σε κατακόρυφο επίπεδο αλλά και σε οριζόντιο επίπεδο, αλλά και η τοποθέτηση των υλικών δόμησης.

Το πρώτο συντελεί στην αποδυνάμωση της έντασης του ήχου αφού όσο πιο πολλές είναι οι επιφάνειες που έχει να ανακλαστεί ο ήχος τόσο πιο πολύ αποδυναμώνεται.

Το δεύτερο παίζει και αυτό καθοριστικό ρόλο αφού στην ουσία και τα υλικά δημιουργούν επιφάνειες που αντανακλούν τον ήχο, απλά αναλόγως πιο είναι το υλικό δόμησης, είτε ευκολύνει, είτε δυσκολεύει τη πορεία του ήχου. Αυτά που δυσκολεύουν τη πορεία του ήχου είναι το ξύλο και το πλιθάρι ενώ με αντίθετες ιδιότητες είναι η πέτρα.

